

Telefon 15 s

Székely Hírek

(volt Székely Udvarhely)

A Székelység pártoktól független
politikai ujsága

Előfizetési ára: egész évre 50 leu, félévre 25 leu, negyed-
évre 12 leu 50 bani. Egyes szám 1 leu. A regátban 1 leu 50 bani.
Hirdetések díjszabás szerint. — Nyitól tér soronkint 3 leu.

Felölös szerkesztő:
Ébert András.
Kiadó: A lapkiadó-társaság.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Odorheiu (Székelyudvar-
hely) Bulevardul Regele Ferdinand (Kossuth-utca) 31. sz.
Megjelen minden vasárnap

Vízvezeték és csatornázás.

E kettőre nagy súlyt helyeztek már a régi népek. A tisztaság iránti érzék különösen a régi rómaiaknál és az arab fajoknál volt erősen kifejlődve. Ujabban a tudományukban, iparukban és kereskedelmükben gazdag nyugateurópai városok felismerték, hogy jó közegészségügyi állapotokat csak úgy teremthetnek, ha a legfontosabb kellékekről, a jó ivóvizről és a tisztaság nélkülözhetetlen tényezőjéről, a csatornázásról gondoskodnak.

Nálunk e művek létesítése elé mindig óriási akadályok gördültek. Eltekintve a pénzügyi s nem ritkán műszaki nehézségektől, a városok konzervatív gondolkozása volt a legfőbb akadály. „Ha megélhettek apáink vízvezeték nélkül, akkor megélhetünk mi is”. Ez az évszázados refrain minden városban s ezt az évszázados elmaradottságot megtörni igen bajos.

Pedig a vízmű, a baktériummentes ivóvíz mellett, megbecsülhetetlen szolgálatot teljesíthet egy esetleges tűzveszély idején; az utcák gyakori locsoltatása és így a por lekötése által gátat emel a tüdővész terjedésének.

Csatornázatlan városban a házi és főleg a konyhai szennyvizek, minden tisztítás nélkül folynak le a város jól, rosszul vagy éppen sehogyan nem kövezett utcáin, hogy a gödrökben felgyűlve, veszedelmes töcsákat képezzenek. Kultürem-

ber agyában önkéntelenül megvillan a gondolat, hogy miért építenek ilyen helyeken nagy-szerű székházakat, fényes vendéglőket és kávéházakat, — melyeknek a közegészségügyhöz kevés közük van — de vízvezeték és csatornahálózatot nem!

Mily nehézkesen, undorítóan és az egészségre mily káros módon történik az ilyen helyeken az ürülékek kihordása! Pedig a legtöbb veszedelmes fertőző betegség (kolera, tifusz) csiráinak ez a legkedvencebb tanyája és ezuton terjednek is e betegségek.

Székelyudvarhelyen most vetődött fel ismét komolyan a vízvezeték és csatornázás ügye. Régóta érzik ezeknek a hiányát és mindig voltak vezetők, akik e művek létesítését elengedhetetlen kötelességüknek tartották. Sajnos e terv kivitele előtt mindig meghátráltak a tömeg maradi felfogása miatt.

Tény, hogy e művek kiépítése nagy terheket ró a város közönségére, de ezt az áldozatot, annyi sikertelen kísérletezés után, már egyszer meg kell hozni abban a tudatban, hogy ezzel hozzájárulnak oly művek létesítéséhez, amelyek mind az egyén, mind a közegészségének javítását, fenntartását célozzák; eltekintve a kényelemtől és a háztartásokban nyert időmegtakarításoktól, melyek e művek használatával együtt járnak.

Petőfi és Eminescu.

— Részlet egy nagyobb tanulmányból. —

Írta: Dr Szócs Géza.

Petőfi esztendejében nem érdektelen feladat Kiskunság legnagyobb fiát a moldvai lángésszel összehasonlítani. Életüknek külső körülményei sok hasonlatosságot mutatnak: Petőfinek családi neve Petrovics, Eminescué Eminovici volt; mindketten otthagyták az iskolát, színésznek csapnak föl, végig nyomorogják hazájukat, hogy aztán újfent visszatérjenek sok-sok szenvedés és csalódás után az iskolafalak közé.

Petőfi és Eminescu egyaránt rendkívüli halállal tűnnek el az élők sorából; amaz a fehéregyházi csatáson lesz a szabadság vértanújává, emez elborult elmével esék áldozatul a gyilkos elmekörnek, amely fényes jellemét már régebb ideje orozva homályosította el s végül élőhalottá tévé őt, mielőtt az élők sorából végleg kiragadná.

Ugy, Eminescunál, mint Petőfinél számos azonos pathopsychologiai tünetet találunk. Ribot-nak a személyiség betegségeiről szóló művében („Les maladies de la personnalité”) azokban a részekben, amelyek a lángeszű emberek személyiségének aberrációira szólnak, számos megjegyzést vonatkoztathatunk Eminescura és Petőfire egyaránt. A genialis embereknek több az abnormalitás, mint a rendes, közönséges földlakóknál; így találjuk ezt Eminescu és Petőfi életének külső körülményeiben is.

Eminescu költészetének alaphangulata a pesszimizmus, amely egyrészt én-jének is legjellemzőbb lelki tulajdona; Petőfi optimista is, meg pesszimista is, aszerint, amint életének eseményei és körülményei alakulnak.

Petőfi költészetének egyik legérdekesebb terméke a „Felhők” című ciklus, amelynek sötét, sőt itt-ott valósággal kétségbeesítő pesszimizmusát legelőször a legérdemesebb Petőfirajongó, Meltzl Hugó méltatá.

Szerinte a „Felhők” nem is pesszimista költemények, hanem a pesszimista gondolatok valóságos lavinái.

A remény a „Felhők”-ben „förtelmes kéjleány”, ki mindennap mást és mást ölel; bizalma várát felgyújtották az emberek; az ég sűrűlt, a föld koporsó benne, a nap pedig a sűrűlt lámpája.

Petőfi pesszimizmusának érdekes sorai az ilyenek:

Ha a sírban megáradt szíveket
Mind egy halomba hordanák
S meggyújtaták:
Ki mondja meg
Hány színű lenne majd e láng?
Mivé lesz a föld? Megfagy-e, elég-e?
Én úgy hiszem, hogy megfog fagyni végre.
Megfagyasztják a jég hideg szíveket,
Amelyek benne, s belé fekszenek.

A „Felhők” 53. strófájában ezeket olvassuk:

Mint lőt-fut a boldogság után
Az ember, a dőre!
Az egyik hátra, a másik előre!
Mikéntha már ott volna nyomán...
Hiába igyekeztetek!
Előttetek, mögöttetek
Nincs boldogság. Ott alattatok van,
A sírhalomban.

Eminescu így ír az életről és halálról:

Șapoi cine știe, de este mai bine
A fi, sau a nu fi? Dar știe ori-cine
Că ceea-ce nu-e, nu simte dureri,
Și multe durezi-s, puține plăceri

Și nu știu, gândirea-mi în ce să-o
[stâng:
Să rid ca nebunii? Să blăstem? să
[plâng?

Eminescu Impărat și proletar (Császár és proletár) című hosszabb, elmélkedő költeménye és Petőfi „Apostol”-a rendkívüli hasonlatosságokat tárnak az olvasó elé.

A legsötétebb kétségbeeséssé sűrűsödött világfájdalom kirobbanásai ezek a költemények a szenvedő emberek, az éhező tömegek, a félreértett apostolok és vértanúk döbbenetes pillanatképei.

Eminescu kétségbeesett proletárjai éppen olyanok, mint Petőfinek „Álmaim” című költeményének el-

gyöngült emberei, akiknek arca oly sárga, mint az aransarkantyú a gazdag lovagok bokáin.

Eminescu par excellence filozófus költő. Nagyszerű „Glossa”-ját mindenki elismeri a román irodalom legjelesebb bölcselő költeményének. Filozófiájának lényege a „Glossa” e soraiban rejlik:

Vremea trece, vremea vine
Toate's vechi, si nouă toate
Ce e reu și ce e bine
Tu te întreabă și socozte
Nu spera și nu ai teamă;
Ce e val, ca valul trece,
De te 'ndeamnă, de te chiamă
Tu rămâi la toate rece.“

Petőfi élénk, mozgékony egyénisége s költészetének páratlan alanyisága meglehetősen idegenül áll szemben Petőfi filozófiai irányu költeményeivel. Mikor Petőfi Felhői megjelentek, némelyek hóbortnak, mások enyhébben: szeszélynek tekintették Petőfi bölcselkedő lyráját; egyedül a „Jelenkor” bírálója méltatta kellőképpen a nagy poéta legújabb műveit következő soraiban:

„Fiatalköltőnk, Petőfi Sándor, hasonlólág a tengeri lényhez, mely kinjai közt gyöngyöt terem, költészi képzele szép jeleit raká le a „Felhők” című füzetkéjében, melyben nem látjuk többé az életvidor, szilaj magyar dalost, hanem a magába szállt, keserűen eszmélkedő természeti bölcsészt. Epigrammjai csipősek, sok igazságot, s még több költői szépséget rejtenek, s ily színben is tiszteljük a költőt.” (Pest, Jelenkor, 1846. május 7. 36. szám.)

Petőfi genialitása és Eminescu lángeszű egyénisége sokban és sokszor halad párhuzamosan. Eminescu

tépelődésének, magányosságának hűséges hasonmását tünteti fel előttünk a magányos Petőfi ebben a felsohajtásában:

Magam vagyok, mint a szőlő karója,
Melyről leszáradt a zöld venyige.
Madár nem szállt rám, csak fölöttem repdes
Sötét eszmém holloserege.

Ez a hangulat végig vonul Eminescu sok költeményén is; a nagy román költő, az erdő, a susogó lombok s halkán csobogó vizek költője éppen olyan természetesen, oly egyszerűen rajzolja meg szomorú gondolat körének képzetét, mint Petőfi. Ebben különböznek mind a ketten azoktól a dekadens irányu költőktől, akik másképpen el sem tudják képzelni a világfájdalmat, mint érthetetlen, rongyos és kuszált kifejezések árnyékába burkolva, holott éppen a fájdalmas érzés az, amelynek közvetlenségre és egyszerűségre van szüksége.

Közismert dolog, hogy Petőfi a világirodalom legőszintébb lírikusai közt is első helyet foglal el. Eminescu természetessége, őszintesége is megérdemli, hogy a Petőfié mellé helyezzük.

Ha a román irodalomtörténet lapjait olvasgatjuk, önkéntelenül is összehasonlításokat kell tennünk Ion Eliade Radulescu és Kazinczy, Alexandri és Vörösmarty, Petőfi és Eminescu között. Ezek az összehasonlítások alkalmasok lesznek arra is, hogy közelebb hozzák egymáshoz a román és a magyar szíveket, amelyeknek a kultúra és utóbb a humanizmus tiszta és nemes szolgálatában előbb-utóbb mégis csak össze kell forrnio.

Botrány a templomban.

(Saj. tud.) A „Székely Hírek” 38. számában e címmel közölt cikkre Nagy Gyula alsósófalvi ref. lelkész válaszolt a „Székely Közélet” 40. számában. Válaszában — bár sok mindent beismer — úgy állítja be a dolgot, mintha felültünk volna holmi rosszakaratu híreszteléseknek. Eltekintve attól, hogy közölt cikkünk valóságát fenntartjuk, állításainkat kiegészítjük Szegedi Károly áll. tanító és református kántor vallomásával, kit erre vonatkozólag megkérdeztünk.

„Az énekek megjelölése — mondotta Szegedi — velem közölve nem volt. Az pedig, hogy én provokáltam volna a kiabálást nem igaz. Sőt a dühtől ő reszketett, amint azt a templomozás végén a presbitérium 4 tagja előtt ki is jelentette, t. i. azt mondotta, hiszen láthatták rajtam, mennyire magamon kívül voltam, amikor belépve, nem azt az éneket láttam kitéve, melyet kijelöltem.“

„Az átkozódás igaz! A közönség bizonyíthatja, mely méltatlankodva vonult ki a templomból.“

„A botrány megtörténte után a szolgálatot át akartam venni szept. 8-án, amikor már harangozás előtt a lelkész ur felesége a kántori helyet az orgonánál elfoglalta, az izmosabb harangozó védnöksége mel-

lett, aki utasítást kapott, hogy minden bekövetkező esetben támogassa és védelmezze a tiszteletes asszonyt.“

A templomi botrányt meg nem történte tenni nem lehet. S ha így haladunk, templomaink elvesztik jellegüket és hivatásukat, amire már alig vár az egyre szaporodó baptista felekezet.

A 2%-os városiadó

(Saj. tud.) F. hó 4-én Tanasescu Szilárd orsz. gyűlési képviselő, Neamtu Valér prefektus és Negru Iu Emil polgármester előtt megjelentek Dr Szöllősi Ödön, Papp Dezső, Nagy János és Kovács Lázár a gyárosok, kereskedők és iparosok nevében, hogy a 2 százalékos forgalmi adó ügyében terjesszék elő sérelmeiket.

Dr Szöllősi Ödön hangsúlyozta, hogy nagy örömmel és megnyugvással vették tudomásul, hogy a város fejlesztése, vízvezeték és csatornázás létesítése komoly megbeszélés tárgyát képezi. A gyárosok, kereskedők és iparosok nem ellen-ségei a város fejlesztési akciónak, sőt üdvözlők Negru Iu polgármestert, aki a régóta vajdó kérdést programjává tette. Ők e tekintetben elmennek az áldozatkészség legna-

gyobb fokáig. Csak azt nem szeretnék megérni, hogy a város fejlesztés örve alatt, az itteni amugy sem nagy kereskedelem és ipar a tönk szélére jusson és tönkretegyen számos existenciát.

Dr Szöllősi adatokkal bizonyítja, hogy ha a 2 százalékot minden cikkre kiterjesztik, ez föltétlenül eltereli a nagyban vásárlókat a várostól és így nemcsak a forgalom fog lényegesen csökkenni, hanem maguk az érdekeltek is tönkremennek.

Hosszas vita indult meg erre. Végtére. abban állapodtak meg Negru Iu polgármesterrel, hogy a nagyban vásárlókat kivesszik a 2 százalékos forgalmi adó alól és azt csakis a kiesinyben vásárlókra terjesztik ki. Az érdekeltek bizonyos pauszát fognak fizetni.

F. hó 6-án este a kereskedők és iparosok gyűlést tartottak, amelyen a fönti kiküldöttek előadták tárgyalásaik eredményét.

Papp Dezső fűszerkereskedő a gyűlésen előadta megbízatásuknak eredményét, amire 8 tagu bizottságot választottak, akiket felruháztak, hogy teljes joghatállyal tárgyaljanak a városi hatósággal. E bizottság f. hó 7-én délelőtt 10 órakor kereste fel Körtvélyfay József polgármester-helyettest, ki nagy előzékenységgel mutatta meg számadatokban a város zilált anyagi viszonyait. Lapunk zártakor a bizottság még tárgyal.

HIREK. Koronázás.

Történelmi nevezetességű esemény fog végbemenni Alba-Julán (Gyulafehérvárt) f. hó 15-én. E napon koronázzák meg I. Ferdinánd királyt, Nagyrománia uralkodóját.

Az ünnepségek 3 napig tartanak és az alatt teljes munkaszünet lesz. 15-én délelőtt 10 órakor a külön e célra épített monumentális koronázó templomban fog lefolyni a szertartás. 16. és 17-én folytatódnak az ünnepségek Bukarestben. A külföldi magas vendégek tiszteletére nagy-szabású hadgyakorlat lesz.

Vármegyénkől Alba-Julára csak azok mennek (kb. 4—5 en), akik meghívást kapnak. A bukaresti ünnepségeken, amelyek nagyarányu bankettel végződnek, Udvarhely megye 137 községének bírái székely nemzeti viseletben fognak megjelenni.

Neamtu Valér prefektus f. hó 3-án értekezletre hívta össze Odorheiu-Székelyudvarhely különböző felekezeteinek papjait, az iskolák igazgatóit és a hivatali főnököket, akikkel a városban tartandó ünnepségek programját vitatta meg. Az értekezleten Pál István apát-plebános, senátor, a kisebbségi nemzetek nevében kijelentette, hogy ezen a nagy napon valáskülönbség nélkül mindenki ünnepelni fog, hogy ezzel is mutassuk meg lojalitásunkat, mellyel a királyi család iránt viseltetünk.

Az értekezleten szűkebbkörű bizottságot küldtek ki, amely az Odorheiu-Székelyudvarhely tartandó ünnepségek sorrendjét a legapróbb részletekig kidolgozta.

A program a következő:

15-én (vasárnap) délelőtt 10 órakor az összes templomokban háláadó istentiszteleteket tartanak; a gör. keleti egyház a piactéren, kedvezőtlen idő esetén a vármegyeház nagytermében tartja istentiszteletét. Fél 11-kor annak jelére, hogy a koronázás már megtörtént, megszólalnak az összes harangok és 101 ágyulövést adnak le. A templomokból kijövő polgárság a vármegyeház előtt gyülekezik s bevárja a 11 órakor megérkező katonaságot, amelyhez csatlakozva, kezdődik a diszfelvonulás. Ebben résztvesznek a különböző testületek, egyletek, iskolák zászlóikkal. Délután 1 órakor kezdődik a nagy társas ebéd, valószínűleg 2 helyiségben. Az ebédre a város számottevő polgarai különbség nélkül meglesznek hívva. Este 7 órakor a katonaság fáklyásmenetet rendez; 8—9 óráig pedig kivilágítják az egyesek magánlakásaikat.

16-án. Délelőtt 10 órakor az összes állami iskolák ünnepélyt rendeznek a vármegyeház nagytermében. Délután 4 órakor a sétatéren a legnagyobb valószínűség szerint katonazenekar fog játszani. Este 8 órakor a Bukarest-szálló színháztermében az odorheiu-i filharmonikusok koncertet rendeznek. Ezen az ünnepi beszédet román és magyar nyelven Nistor Joachim tanfelügyelő fogja tartani.

17-én. Este Fehér Imre szintársulata diszfeladást rendez. (Az esetleges változásokat, illetve pótlásokat falragaszokon fogja közhírre tenni a rendezőség.)

— **Általános amnesztiát** kapnak az e hó 15-iki koronázás alkalmából mindazok a politikai bűnösök, akik a legutóbbi amnesztiarendeleettel királyi kegyelemben nem részesültek.

— **Az idegen állampolgárok** újabb intézkedésig városokban a Sigurantánál, községekben a járási szolgabírói hivatalnál vagy a csendőrsparancsnokságnál, ahol ilyen nincs, a legközelebbi csendőrsnél mindennap reggel 9 órakor kötelesek jelentkezni büntetés, illetve azonnali kiutasítás terhe mellett. (S. B. S. No. 2134—922.)

— **Vargyasi Németh Béla** egyetemi másodéves gyógyszerésztanhallgató, életének 22-ik évében 1922. szept. 30-án 3 heti szenvedés után elhalt Odorheiu-Székelyudvarhelyt, hol e hó 2-án az unitárius egyház szertartása szerint, általános nagy részvét mellett helyezték örök nyugalomra a róm. kath. temetőben. Vargyasi Németh Albert miniszteri tanácsos, pénzügyigazgató és neje Lókodi Sándor Emma, mint a derék jó fiu vigasztalhatatlan szülői, valamint testvérei és jegyese gyászolják. Nyugodjék csendesen!

— **Nyilvános köszönet.** Kérünk mindenkit, aki részvételével szeretett és felejthetetlen Bélánk elmúlása felett érzett végtelen fájdalomkon enyhíteni igyekezett, fogadja ezuton is hálás köszönetünket. A Németh-család.

— **Az udvarhelyi diákok Enyeden.** Az odorheiu-székelyudvarhelyi ref. kollegium diákcsoportja e hó

(pénteken) délután Z. Sebess tornatanár vezetésével indult 300 éves nagyenyedi Bethlen-gymnasium ünnepségeire. Derék szélfújásunk bizonyára megállja a kitűzött tornáünnepeyen.

A tanítók egyenjogosító
A f. hó 3-7-ig folytak le munkánkban. A vizsgabizottság tagjai voltak: Dr. Szöcs Géza gyergyó-
munkálói főgimn. igazgató, elnök, Jeronim marostordai, — Nis-
Joachim udvarhelyi tanfelügye-
lő és Rosiau István marosvásár-
i főgimn. tanár. Levizsgázott:
Ezek közül a dec. 15-én Targu-
ses (Marosvásárhelyen) tartandó
fővizsgálatra utasított kb. 30
tanuló. Jelesen képesítették: Gál
Mátyás szerzetes, Lőrinczi
János tanító, a történelemben kiváló
tanítót tanusított: Benkő József
tanár, Odorheiu.

Gyermeknap október 8-án.
Székelyudvarhelyi Jótékony Nő-
szövetség, hogy gyors segítséget nyujt-
son a város elhagyott szegény
gyermekének és elaggott szegény
anyjának f. hó 8-án azaz ma, va-
nap gyermeknapot rendez. A déli
templomi isteni tiszteletet al-
mával az összes helybeli tem-
etokban erre a célra szolgáló
helyek lesznek kitéve szíves ada-
zás végett. Ugyanakkor a város
utcain a város leányai és
szonyai fognak urnák mellett erre
célra gyűjteni. Hogy a város mű-
és áldozatkész közönsége mű-
vezethen is részesüljön, sikerült
elő-ének szereplésre megnyerni
Mikó helybeli állami elemi
iskolai tanítónőt, ki négy éves kon-
váltoriumi végzettséggel rendelke-
s nagystílű, művészi nivón álló
zenekeivel már eddig is nagy sike-
retet ért el. Városunkban ezuttal
elsőször fog nyilvánosan fellépni a
táncos templomában tartandó 11
isteni tiszteleten. Isteni tiszte-
let után fél 12 órakor a helybeli
cigányzenekar fog ténylet adni
piac-téri szobor mellett. Felkérjük
a helyről is a város közönségét,
hogy ezen a napon szíveskedjenek
érkeiket a város szegény gyerme-
keinek felajánlani.

Októberi ibolya. Odorheiu-
Székelyudvarhelyt, egyik házikertben
találtak és beküldték szer-
zőségünknek. A finom tavaszi
virágot terjesztő virág, a sárguló fa-
lelekek idején, igazán ritkaság.

Cionistagyulás volt a minap
Odorheiu-Székelyudvarhelyt, ahol az
izraeli Zsidó Nemzeti Szövetség
tagjai csoportja vette tudomásul Got-
tman Vilmos és Hirsch Lajos be-
mondolóját az aradi konferenciáról.
Gottmann Samu, Dr. Weisz Fülöp, Dr.
Kalmán József és Hirsch Hermann
beszólalása után, nagy lelkesedéssel
adták a sajtóalaphoz való 3000
leves hozzájárulás kötelezettségét.
Dr. Weisz hatásos beszéde után el-
döntötték, hogy az Új Kelet zsidó
lapot minden cionista köteles
tartani s arra előfizetni. Kétheten-
ként a zsidóproblema megbeszélé-
sére gyűlést fognak tartani.

Gyenge őszidások van-
nak mindenfelé. Ugy a múlt hó
26-29-én tarott csikszéredai, mint
az e hó 1-3-án lefolyt székelyud-
varhelyi állatvásárok gyengén sike-
rültek. Egyrészt az időjárás hüvös,
esős volta, másrészt a Prahova-híd
miatt elakadt közlekedés és vasuti
kocsihány s az elmaradt kereskedők
okozták a csekély eladást. Az árak
szilárdak voltak. A legjobb ló párja
10-16,000, I. rendű ökör 8-14,000,
II. r. 5-9000, fiatalabb jármás ökör
3-8000, tehén I. r. darabja 3-5500,
II. r. 2-4500, III. r. 800-3500,
leveg. Sertésvásár a kirakóvásár
napján volt. Ebből inkább a sovány
minőséget hajtották fel. Nagyobb
koca 1500-2000, kisebb 700-1500,
malac 150-250 leveg. volt kapható
darabonként.

A román állam bevételei
április-június hónapokban 1931
millió 120,284 leu, kiadásai 1239 mil-
lió 305,297 leu volt. Ehhez véve az
előző pénzügyi évről áthozott bevé-
teleket és kiadásokat, végeredmény
a három hónap alatt 584 millió 286
ezer 831 leu fölösleg.

**Az apa-állatok vizsgálá-
tát** — újabb rendelet szerint —
ezután őszkor és nem tavasszal esz-
közlik. A folyó évben november
havában fogják a vizsgálatokat meg-
tartani s erről az elsőfoku hatósá-
gokat már értesítették.

Tűzfarekivétel. Hir sze-
rint — a minisztertanács a hadse-
reget felhatalmazta a tűzfakészletek
felének rekiválására.

Halálozás. Binder István
pékmester neje szül. Orbán Róza
életének 56-ik évében Odorheiu-Szé-
kelyudvarhelyt; Ambrus Károly kü-
llőlkeményfalvi tanító neje, szül.
Zakariás Karolina életének 78-, há-
zasságának 42-ik évében elhalt.

Országos állatvásár e hó
11-én Erked, 13-án Parajd, 24-én Ok-
lánd és 29-én Daróc községben lesz.

A magyar Alföld befásítása
is végre eszébe jutott a magyar föld-
művelésügyi miniszternek, ki 5 millió
765 ezer facsemetét osztott szét.
Ebből 3,500,000 darabot az Alföld
befásítására használnak fel.

Cipő- és talpszükségletét
a télire pénz nélkül akarta fedezni
Lőrincz Alajosné székelyszentkirályi
lakos az országos vásáron. Balázs
János cipésztől egy pár 300 leu ér-
tékű cipőt, Gáspár Ferenc timártól
pedig talpat lopott. Azonban a szem-
füles rendőrök szarkaságán rajta-
csípték és átadták az ügyészségnek.
Most aztán a fogházban elmélked-
het azon, hogy vajjon nem jobb-e
a szabadságban, becsületes munká-
val szerzett tulajdon?

Az elismert egyházak —
szervezeti szabályaik szerinti —
gyűléseiket szabadon, minden rend-
őri vagy más hatósági engedély
nélkül tarthatják meg.

A magyar posta minap
42.343 és fél kiló használt bélyeget
árvereztet el 515 ezer korona kikiál-
tási áron. Az árverés fényes ered-
ménnyel járt, amennyiben 4 millió
324 ezer 200 koronáért vették meg
a bélyegeket a kereskedők.

Székelybál. Az odorheiu-
székelyudvarhelyi székely ifjuság

közreműködésével e hó 15-én (va-
sárnap) a Fernengel sósfürdő ven-
déglohelyiségében, táncal egybe-
kötött szüreti multság lesz.

A drótnélküli táviró telje-
sítőképesége valóban csodálatra
méltó. Páris mellett Saint-Assise új
állomásán egyszerre 5-6 hírt képes
továbbítani percenként 36,000 szóval.
Ez egy nap alatt közel 1 millió szót
jelent s ezzel a franciák vezetnek a
dróttalan táviratozás terén.

Ki a hibás? Vettük és kö-
zöljük a következő sorokat: Nem-
csak az érdekeltek, a nép s a ren-
delet, de már a lapok is a jegy-
zőket támadják meg a háborús nyugdíj
késése miatt. Pedig a Cercul de Rec-
rutare a hibás. Hibája az, hogy aprán-
ként jött meg az esze. Megmondom,
hogyan. Tavaly júniusba kaptuk az
első rendeletet, hogy a végleges
nyugdíjra vonatkozó iratokat készít-
sük el s júniusba terjesszük be. Mi-
kor bevittük, visszaadták, hogy egy
újabb rendelet szerint mindegyiknek
honossági bizonyítványt is kell ki-
állítani, azután meg eltűnési jegyző-
könyv-mintát is kaptunk, meg uta-
sítást, hogy be kell fűzni. Ezeket is
megcsináltuk s akkor megint bevit-
tük. Akkorra ismét jött egy rendelet
a Cercul de Recrutare-től, hogy egy
iratjegyzék is kell, s hogy mit írjunk
reá. Most szeptember végén jött egy
újabb direkt rendelet a Cercul de
Reclutare-től, új instrukciókkal, új
iratjegyzék mintával stb. Most me-
gint be fogják küldeni a jegyzők az
újabb rendelet szerinti iratokat, de
most se biztos, hogy nem fog-e
jönni egy újabb. Én beküldtem ré-
gebben s értesítést kaptam, hogy
jók. Azért visszaküldték az egyik
törvényes házasság okirata hi-
ányzik (pedig csak egy törvényes
leánya van); hogy a hadköteles ha-
lálozási vagy eltűnési okmánya hi-
ányzik (pedig él, csak hogy rokkant);
hogy az özvegy újra férjhez ment
vagy nem? (pedig nem is özvegy).
S mindennek dacára a nyugdíjasok
s az egész világ mindenért a jegy-
zőket támadja meg. N. D.

Pénztárcát találtak pénzzel
Odorheiu-Székelyudvarhely város
utcajában, amelyet igazolt tulajdonosa
a rendőrségnél átvethet.

Színházi jelentés. Tisztelet-
tel értesitem Székelyudvarhely és
vidéke n. é. közönségét, hogy a
vidék elsőrangú erőiből szervezett
drámai és operett társulattal
október 10-én (kedden) az előadá-
sokat megkezdem. Tekintetbe véve
az általános drágaságot, a közönség
ohajának engedve, a helyáratok le-
szállítottam. Társulatom anyagi biz-
tosítéka a bérletelőjegyzésben lévén,
felkérem tehát a n. é. közönséget,
hogy Vákár Vilmos h. igazgató bér-
letgyűjtési munkájában támogatni
szíveskedjék. Bérletárak: Oldalülés
és támlásszék 10 előadásra 180 leu,
12 előadásra 216 leu. A társulat
tagjai részére kiadó szobákat kérjük
Bodrogi és Hirsch üzletébe bejelen-
teni. A nagyérdemű közönség tá-
mogatását ujjalag kérve, maradok
teljes tisztelettel: Fehér Imre szé-
kelyföldi színigazgató.

Székely gazda.

(Saj. tud.) Az epemirigy, lépfene
vagy vértályag néven a nép között
ismert állati betegség a lovak között
ritkábban, a szarvasmarháknál és
sertéseknél annál inkább előfordul.
De átragad az emberekre is, sőt az
utóbbi időben gyakran megtörtént.

Az állategészségügyi igazgatóság
e nagyon veszedelmes baj terjedését
megakadályozandó, az eddigi rende-
leteket szigorította.

E szerint — minden község köte-
les husvizsgálót tartani; tekintet
nélkül arra, hogy történik-e állatle-
vágás a községben vagy nem.

Az elhullott és a szabályszerűen
levágott állatok bőre a községtől
csak úgy jöhet forgalomba, ha az
illetékes állatorvos által láttamozott
előjárásági bizonyítvány tanúsítja,
hogy az állat olyan ragadós beteg-
ségben nem szenvedett, amely miatt
a bőrt el kellett volna kobozni. E bizo-
nyítványokat városokban a husvizs-
gáló állatorvosok díjmentesen állít-
ják ki és a vevők csakis ily bizo-
nyítvánnyal ellátott bőrt vásárolhat-
nak.

Az állatorvosok minden adandó
alkalommal, de legalább havonta
egyszer kötelesek a börgyárakat és
timártelepeket megvizsgálni; meg-
győződést szerzendő, hogy a rend-
kezelést betartják-e?

Amennyiben valamely bőrnél az
említett bizonyítvány hiányzik, azt
az állatorvosnak kötelessége lefog-
lalni és egy darabot belőle a bak-
terológiai intézetnek Bukarestbe kül-
deni.

A lépfene (epemirigy v. vértályag)
gyors vagy lassu lefolyású. A gyors
lefolyású 24 óra alatt, a lassu pe-
dig egy hét alatt végez. Előjelei
közé tartozik, hogy az állat szomorú,
lassan eszik és mélyen lélekzik;
teste, végtagjai hidegek. A baj kitö-
rése után némely állat nem eszik,
a más pedig a végsőkig falánkol;
általános borzongás, égető forróság
közé reszketnek és inognak. A lassu
lefolyásúnál a test külső részén tá-
lyag támad, melyben odatartott ke-
züink alatt ropogást érzünk. Rende-
sen csak egy kelevény szokott tá-
madni s ha az rögtön eltűnik, az
állat is elpusztul.

Arsenicummal szokták kezelni, a
melyből kezdetleges bajnál 8-10
cseppnyit adva, a betegség kiöre-
sét megakadályozza. Ha pedig a baj
kitört, az említett adagokat 10-15
percenként mindaddig folytatják, a
míg az állat egészsége helyre áll.

Nagyobb biztonság kedvéért az
Anthrax vagy anthracinum isopathi-
cus szer is sok esetben a legjobb
sikerrel használtatott. A fennebbi
mellett közbe-közbe nem árt ebből
is becsusztatni.

A lépfenés állatok gyógyításánál
óvakodni kell, nehogy sérült vagy
sebzett ujjal érintsük, mert e felette
ragályos betegség az emberre is
átragad s ennek vége rendesen a
halál. Sőt attól is óvakodjunk, hogy
a beteg állat nyálából vagy véréből
még ép testünkre se jusson, mert
így is a bajt elkaphatjuk. Szappan-
nal és vízzel tehát azonnal mossuk
le magunkról a véletlenül ránk ju-
tott nedvet is.

Hogy az ilyen korban elpusztult
állatot bőrével együtt a földbe jó
mélyen kell elásni, azt mondanunk
sem szükséges. Hiszen a fennebbi
szigorú rendelet is a ragály terje-
désének megszüntetését akarja.

Argus.

Szerkesztői üzenetek.

J. M. Z. A kívánt mutatványszá-
mokat elküldöttük.

Apró hirdetések.

Legkisebb hirdetés 8 leu. — 10 szónál hosszabb hirdetésnél minden szó 1 leu, **ostagabb betűvel** 1 leu 50 bani. — Apró hirdetések legkésőbb péntek délig a kiadóhivatalhoz beadandók.

Ha jól és olcsón akar étkezni abonáljon az „Alba-Julia” szállodában, hol jó **házikoszt és erdélyi fajbor** kapható. Ugyanott **vendégszobák** mérsékelt áron. 1-3

Mindenféle tárgyat, bútort, gépet újat és használtat bizományba **veszek és eladok.** — Raktáron vannak háló-, ebédlő- és szalంగarnitúrák, függönyök stb. a legjutányosabb árakban: **Szabó Gyula** kárpitosnál Odorheiu (Székelyudvarhely), Str. Principesa Elisabeta (Bethlen-u) 18. sz.

A JÖVŐ szabad országban jelenik meg. Megírhatja az igazat és csak az igazat írja meg. Mindenütt kapható 3 leuért. :—:

Szolgának jóra való, megbízható, írni és olvasni tudó egyént felveszek. Cím e lap kiadóhivatalában.

Kottatartó állvány szabályozó csavarral eladó. Cím e lap kiadóhivatalában.

Ha valaki aranyat ólomra akar na becserélni, nem tudna rajta tuladni, ha közhírré nem teszi — jegyzi meg **Mark Twain.**

Akiben még nem fajult el az igaz székely vér:
Mindenütt, ahol csak jár-kél:
„SZÉKELY HIREK”-et kér!

Szám: 793—1922.

Árverési hirdetmény.

Porumbenii mari (Nagygalambfalva) község „Kisamny” nevű erdejében kitermelt s a helyszínén fekvő vegyes bükk és gyertyán tűzifa készletét f. évi október hó 15-én d. e. 10 órakor a község házában tartandó nyilvános szóbeli árverésen eladja.

Az árverési feltételek a körjegyzői irodán megtekinthők a hivatalos órák alatt.

Porumbenii mari 1922 október 5. én.
George Horea, jegyző.

No. 1200—1922.

Hirdetmény.

Alulírott község előjárósága ezenel közhírré teszi, hogy 1 drb. 11 hónapos pirosas-szőrű üsző borju, ami gazdátlanul már ezelőtt 3 hónappal fölfogatott s azóta fölfogva tartatik: 1922. év október hó 15-én d. u. 3 órakor a község házában nyilvános árverésen el fog adatni.

Brădești (Fenyéd) 1922. okt. 4-én.

Csiki Károly Nagy Dénes
subsecretar primar

Sz. 865—1922.

Hirdetmény.

Orașeni—Városfalva község f. é. október hó 22-én d. u. 2 órakor a község házában 3 évre, azaz 1923. január 1-től 1925. december 31-ig nyilvános árverésen haszonbérbe adja a község korcsma helyiségét (korcsma-, bolti helyiség, 2 lakószoba, szekérszín, istálló, veteményeskert stb.)

Kikiáltási ár 4000 leu, bántpénz 10 százalék.

Orașeni, 1922. szept. 23.

1—3

Előjáróság.

EURÓPA

ismeretterjesztő könyvtár Wien VII. Bandgasse 32. I. St., Tür 17.

Célja: Valóban tudományos értékű könyveknek magyar nyelven kiadása a külföldi tudományos irodalom klasszikus műveinek lefordítása és eredeti magyar nyelvű tudományos könyveknek megírása útján.

Megjelent és minden jobb könyvesboltban kapható.

**FRIEDRICH ENGELS
LUDWIG FEUERBACH**
és a német klasszikus filozófia lezárulása.

Friedrich Engels ebben a ma fokozottan aktuális jelentőségű munkájában feltárja a kapcsolatokat, melyek Marxot és Engelt, a tudományos szocializmus megalapítóit, Hegelhez és általában a klasszikus német filozófiához fűzik. Engels e tanulmánya egyszersmind a történelmi materializmus tanainak mesteri, világos és népszerű összefoglalása.

Még néhány darab kapható

**„Udvarhelyvármegye”
Nemes Családjai”-ból!**
e lap kiadóhivatalában.

Román és magyar szövegű
„**Adásvevési szerződés**”
ugyszintén román szövegű
anyakönyvi kivonatok,
valamint más közhasználatu nyomtatványok készen kaphatók a „Székely Hírek” kiadóhivatalában.

Californiai
CSEMEGE-CONZERV
különlegesség

Biztos, csálhatatlan háziszér székrekedés ellen. Nem orvosság, hanem nyálankóság, melynek meglepő a hatása. Tisztítja a vért, erősíti, fiatalít, meghosszabbítja az életet. Megrendelhető a pénz beküldése ellenében negyed kgos adag 55 leu, fél kgos adag 110 leu, egy kgos 210 leu bérmentve.

Edelmann Márk, Nagyvárad
23—100 Vámház-u. 53.

No 1093 »Nyugat« hirdetés.

SOK PÉNZT
megtakarít, ha

Bodrogi és Hirsch

Odorheiu-Székelyudvarhely, Bulev. Reg. Ferdinand (Kossuth-utca) 31. sz. alatti

üzletében szerzi be:

fűszer, festék, cukorka,

budapesti HERZ-féle

szalámi, csemege-sajt,

liszt és mindenféle ház-

tartási szükségleteit.

Halálos ágyán

aggódva szolt az apa a fiához:
csak olyan kereskedőnél és iparosnál vásárolj, aki az újságokban hirdet, mert azok értelmes, intelligens szakemberek szaktól csakis jó árut és olcsóbban vehetsz!

Ha olcsón és jól akar étkezni,

menjen ifj. **Kassay F. Dénes** Bulevardul Reg. Ferdinand (Kossuth-utca) 16. alatt levő

BODEGÁJÁBA

Itt állandóan friss szebeni sonka, a régi hírneves **Hercz-féle** budapesti szalámi és legfinomabb erdélyi csemege-sajtok, mindenféle **hideg ételek,** valamint **Bürger-féle sör,** küküllőmenti **fajborok,** előpataki és felső-rákosi **ásványvizek** legelőnyösebb árban kaphatók.

MŰBUTOROK!

mélyen leszállított árakban.

A legszebb és legmodernebb kivitelben **kész** butorok szerezhetők be Odorheiu-Székelyudvarhelyt, Bulev. Regele Ferdinand (Kossuth-utca) 27. szám alatt **BALÁZS KÁROLY** cég áru-raktárában.

Legolcsóbb beszerzési forrás!

Gallért mo
ruhát fest
és tisztít
SCHMIT

Odorheiu - Székelyudvarhely
Strada Stefan Cel Mare
(Malom-utca) 21. sz. alatt

Békebeli minőség

Szénásy-féle vászonfedők, kák és füzetek, Tarcsa Bibliái Történetek, egyházi közigazgatási, ügyvédi és nyomtatványok kaphatók „Székely Hírek” kiadóhivatalában (Betegh Pál könyvnyomtató-intézetében) Odorheiu-Székelyudvarhelyt.

Szám: 628—922.

Hirdetmény.

Oțeni-Ōcfalva község korábbi kimérési joggal bíró korcsmája hatáskörében az egymásután következő évre évi január 1-től kezdődőleg évi október hó 27-én d. e. 3 órakor a község házában tartandó nyilvános árverésen haszonbérbe adatni.

Kikiáltási ár 600 leu; bántpénz 10 százalék.

Árverési feltételek a taureni-i körjegyzői irodában megtekinthetők. Taureni, 1922. szept. 10. 1—2. Barthalis jegyző.

Hirdetés.

A zetelaki községi iskola 1922. évi október hó 25-én d. e. 10 órakor Zetelaka község házában nyilvános szó- és írásbeli árverés 23.2 kat. hold területen, a 3014/1895 sz. F. M. r. és 977—912 k. erd. b. sz. a. jóváhagyott üzemi alapján előírt 4. részletből az erdészeti igazgatóság által megállapított 2 m³ fenyőhaszonfát, melynek kikiáltási ára 53014, ötvenháromezer tízezer leuba van megállapítva, melyen alul a faanyag eladatni nem fog.

Eladó birtokos az erdészeti hatóság által megállapított fatörzsmennyiségéért, sem minőségéért sem a terület mértékének teljeséért felelősséget nem vállal.

Bántpénz a kikiáltási ár 10 százaléka, azaz 5301 leu 40 bani, melyet az árverés megkezdése előtt tartozik árverező az árverést vezető elnök kezéhez letenni készpénzben vagy óvadékképes értékpapírokban.

Későn érkezett, vagy távirati úton beadott bántpénz nem fogadatik el.

Az erdő fekszik Zetelaka község határában a községtől 10—12 km-re és az Odorheiu vasuti állomástól 20—23 km-re.

Árverési és szerződési feltételek a hivatalos órák alatt megtekinthetők a községi jegyzőnél Zetelaka községében és az Odorheiu-Udvarhelyen-székelyudvarhelyi erdőgazdálkodásnál.

Zetelaka, 1922. szept. 19.

Nagy Endre, községi jegyző.